



SEE MORE JESUS · WANTTOSEEMORE.COM

Ko e Tali 'a e Kau 'Apositolo — Ko ha Ako Tohitapu KJV mo e Fika 'a Strong

'AE FEHU'I MO E TALI — TUI, FAKATOMALA, PAPITAISO, MA'U 'AE LAUMĀLIE MĀ'ONI'ONI

Tokāteline Fakatui'a Fakatohitapu — Kosipeli 'o Sisū Kalaisi

'I HE NGAHI LEA FAKAFAINGOFUA

Na'e fakatupu koe 'e he 'Otua, pea 'oku 'ofa 'a e 'Otua kiate koe. Kuo fai hala 'a e tangata kotoa pē, pea 'oku motu'a ai 'a kitautolu mei he 'Otua 'i he angahala. Na'e fekau mai 'e he 'Otua hono 'Alo, ko Sisu Kalaisi. Na'e 'ikai ke fai hala 'a Sisu, ka na'a ne pekia ke totongi ki he'etau ngaahi hala. Pea na'e toe fokotu'u hake ia 'e he 'Otua mei he pekia, pea 'oku mo'ui ni ia. Ko eni 'a e me'a 'oku totonu ke ke fai. Tui ki he ongoongolelei ko eni 'aki ho loto kotoa. Tafoki mei ho ngaahi anga hala — 'oku ui 'e he Tohi Tapu 'a e me'a ko eni ko e fakatomala. Ke ke papitaiso — 'alu hifo 'i he loto vai 'i he huafa 'o Sisu Kalaisi — pea 'e fakamolemole 'i 'e he 'Otua ho'o ngaahi angahala. 'E 'oange 'e he 'Otua kiate koe hono Laumālie Mā'oni'oni ke nofo 'iate koe. Pea toki hoko atu ho'o muimui kia Sisu 'i he 'aho kotoa pē, fakataha mo e ni'ihi kehe 'oku tui, 'o a'u ki he ngata'anga 'o ho'o mo'ui. Te ne tauhi koe, pea te ne 'oange kiate koe 'a e mo'ui ta'engata.

LEA FAKAHU'OFA

Kaume'a, na'e 'eke 'a e fehu'i mahu'inga taha 'e lava ke 'eke 'e ha taha 'i he 'aho na'e fanau'i ai 'a e Siasi. Na'e langa 'a e loto 'o e kakai na'e fanongo ki he mo'oni, pea na'a nau kalanga, "Ko e hā te mau fai?" Na'e 'ikai fakahinohino ke nau ongo'i pē ha me'a, pe lotu pea toki hokohoko atu 'enau mo'ui 'o hangē ko ia na'e mu'omu'a. Na'e 'omi kiate kinautolu ha tali na'e 'i ai ha matapā, pea na'e 'i he matapā ha sitepu ke laka atu ai. Tui — 'aki ho loto kotoa — ko Sisu Kalaisi na'e pekia koe'uhi ko ho'o ngaahi angahala pea toetu'u mai mei he pekia, koe'uhi 'oku hoko mai 'a e tui 'i he fanongo ki he folofola 'a e 'Otua. Fakatomala — tafoki mei ho'o angahala 'aki ho loto kotoa. Papitaiso 'i he huafa 'o Sisu Kalaisi ki he fakamolemole 'o ho'o ngaahi angahala — tanu fakataha mo ia, pea fokotu'u hake ke mo'ui 'i ha mo'ui fo'ou. Ma'u 'a e me'a'ofa 'o e Laumālie Mā'oni'oni — koe'uhi ko ia 'oku 'ikai ma'u 'e ia 'a e Laumālie 'o Kalaisi 'oku 'ikai 'o'ona ia. Pea 'oua na'a tuku 'i he matapā pē: 'oku toe ako'i 'e he kau 'aposeitolo 'a kinautolu kuo fakamo'ui ke nau hokohoko atu mo ia, pea ke kātaki 'o a'u ki he

ngata'anga — koe'uhi 'oku kamata 'a e fakamo'ui 'i he mo'oni, hokohoko 'i he mo'oni, pea ngata 'i he mo'oni. Ko ha lotu ko e kamata'anga lelei ia, pea te ke lava 'o lotu 'aki ia 'i he houa ni; ka fanongo ki he me'a kotoa na'e tali 'aki 'e he kau 'aposetolo, pea fai ia, pea te ke mo'ui ai. Ko e hala eni ki loto. Ako ia ma'au, pea 'eve'eva 'i ai.

'ENI TOLU 'E FIU 'A 'ENI AKO 'O TALI:

1. 'I he taimi na'e loto-mamahi ai 'ae kakai 'o tangi mai, 'ko e hā ke mau fai?' na'e fēfē 'ae tali 'ae kau 'aposetolo?
2. Ko e hā hono 'uhinga 'o e tui 'i he loto pea fakahā 'aki 'a e ngutu, pea ko e hā 'oku fai 'e he papitaiso ki he huafa 'o Sisu Kalaisi?
3. Ko e hā na'e faingata'a'ia ai 'a Kalaisi ke fufulu 'etau angahala'ia, pea 'oku tala'ofa 'a e me'a'ofa 'o e Laumālie Mā'oni'oni ki hai?

I. KO E FEHU'I — 'A E KAINGA MO E KĀINGA, KO E HĀ TE MAU FAI?

Kau 'Aposetolo 2:36 “Ko ia ke 'ilo pau 'e he fale kotoa pē 'o 'Isileli, kuo fakanofa 'e he 'Otua 'ae Sisu ko ia, 'aia na'a mou tutuki ki he 'akau, ko e 'Eiki mo e Kalaisi.” (37) ¶ Pea 'i he'enau fanongo eni, na'e mahuhuhuhu honau loto, pea na'a nau pehē kia Pita mo hono toe 'oe kau 'aposetolo, 'ae kau tangata mo e kāinga, “Ko e hā te mau fai?”

NA'E MAHAMAHAFI HONAU LOTO --> 'E KĀINGA, KO E HĀ TE MAU FAI?

II. KO E TEFITO'I — NA'E PEKIA 'A KALAI SI, PEA 'OKU FUFULU HONO TOTO 'I HE ANGAHALA

A. Loma 5:8 Ka 'oku fakahā 'e he 'Otua 'ene 'ofa kiate kitautolu 'i he me'a ni, lolotonga ko e kau angahala 'akitautolu, ne pekia 'a Kalaisi ma'atautolu.

NA'E KEI ANGAHALA KIMOUTOLU --> NA'E PEKIA 'A KALAI SI MA'ATAUTOLU.

B. Fakahā 1:5 Pea mea Sisu Kalaisi, ko e Fakamo'oni angatonu, mo e 'uluaki fakatupu mei he mate, mo e 'Eiki 'oe ngaahi tu'i 'o māmani; ke 'iate ia na'a ne 'ofeina 'akitautolu, pea ne fufulu 'akitautolu mei he'etau ngaahi angahala 'aki hono ta'ata'a 'o'ona, **[G3068 louo 📖]**

KO E FAKAMO'ONI ANGATONU + KO E 'ULUAKI FANAU'I MEI HE PEKIA --> Kiate ia na'a ne 'ofa kiate kitautolu --> NA'A NE FUFULU Kiate kitautolu mei he'etau ngaahi angahala 'i hono toto 'o'ona.

C. 'Efesō 1:7 'Aia 'oku tau ma'u ai 'ae huhu'i hono ta'ata'a, ko e fakamole mole 'oe ngaahi angahala, 'o fakatau mo hono lahi 'aupito 'o 'ene 'ofa;

'AIA 'OKU TAU MA'U AI 'AE HUHU'I HONO TA'ATA'A = KO E FAKAMOLEMOLE 'OE NGAHI ANGAHALA.

(Ko 'eku ngaahi fakakaukau fakafo'ituitui — ko e huhu'i mo e fakamole mole 'o e ngaahi angahala 'oku 'IA IA. Ko e 'uhinga eni 'oku tau papitaiso ai KIA IA: ko e ta'ata'a 'oku fakama'a ai kitautolú, mo e fakamole mole 'oku ne fakatau'i mai, 'oku ma'u ia 'iate IA tokotaha pē 'oku tau papitaiso ki ai.)

D. 'Isaia 52:14 'O hangē na'e ofo 'ae tokolahi kiate ia, he liliu 'o kovi hono fofonga 'o lahi hake 'i he tangata kotoa pē, mo hono sino 'o lahi hake 'i he ngaahi foha 'oe tangata.

HE LILIU 'O KOVI HONO FOFONGA 'O LAHI HAKE 'I HE TANGATA KOTOA PĒ --> MO HONO SINO 'O LAHI HAKE 'I HE NGAHI FOHA 'OE TANGATA.

E. 'Isaia 50:6 Ne u 'atu hoku tu'a ki he kau taa'i, pea mo hoku kou'ahe kiate kinautolu na'e fusi 'ae kava: na'e 'ikai te u fufū hoku mata mei he mā mo e 'a'anu.

NE U 'ATU HOKU TU'A KI HE KAU TAA'I + PEA MO HOKU KOU'AHE Kiate kinautolu na'e fusi 'ae kava --> NA'E 'IKAI TE U FUFŪ HOKU MATA MEI HE MĀ MO E 'A'ANU.

F. Saame 22:14 Kuo lilingi au 'o hangē ko e vai, pea kuo homo hoku ngaahi hui kotoa pē: kuo tatau hoku loto mo e pulu: kuo fakamolū ia 'i hoku loto fatu. (15) Kuo mōmoa 'o 'osi hoku mālohi 'o hangē ko e ipu kuo maumau; pea 'oku piki ma'u hoku 'elelo ki hoku 'ao'i ngutu; pea kuo ke 'ohifo au ki he efu 'oe mate. (16) He kuo kāpui au 'e he fanga kulī: kuo 'ā'i au 'e he fakataha 'oe ngaahi angakovi: na'a nau hoka'i

hoku nima mo hoku va'e. (17) 'Oku ou fa'a lau hoku hui kotoa pē: 'oku nau mamata mo siosio pau kiate au. (18) 'Oku nau tufa hoku ngaahi kofu 'iate kinautolu, mo fai 'ae talotalo ki hoku pulupulu.

KUO MOVETE HONO NGA'AAHI HUI KOTOA PĒ --> NAU TUI HONO NIMA MO HONO VA'E --> NAU VAHEVAHE HONO NGA'AAHI KOFU + LILI FEHI'A KI HONO KOFU TU'A.

G. 'Isaia 53:4 Ko e mo'oni kuo ne to'o kiate ia 'a 'etau ngaahi vaivai, 'o ne fua 'etau ngaahi mamahi: ka na'a tau mahalo kuo tautea mo taa'i ia mei he 'Otua, pea mamahi'ia. **[H7495 rapha ■]** (5) Ka na'e lavea ia koe'uhi ko 'etau ngaahi angahala, na'e fakavolu ia koe'uhi ko 'etau ngaahi hia: na'e 'iate ia 'ae tautea koe'uhi ke tau fiemālie; pea 'i hono ngaahi tā 'oku tau mo'ui ai.

NAKA LAVEA IA KOE'UHI KO 'EMAUTOLU NGA'AAHI ANGAHALA + NAAKU MOMOKO IA KOE'UHI KO 'EMAUTOLU NGA'AAHI HIA --> 'I HONO NGA'AAHI KILI TAUTEA KUO FAKAMOUAI KIMAUTOLU.

H. Mātiu 27:28 Pea nau to'o hono kofu, 'o 'ai kiate ia 'ae pulupulu kula'aho'aho. (29) ¶ Pea hili 'enau lalanga 'ae tatā 'aki 'ae 'akau talatala, na'a nau 'ai ia ki hono fofonga, mo e va'a kaho 'i hono nima to'omata'u: pea nau tū'ulutui 'i hono 'ao, 'o manuki'i ia, 'o pehē, "Si'oto'ofa, Tu'i 'oe kakai, Siu!" (30) Pea nau 'a'anu kiate ia, 'o to'o 'ae va'a kaho, 'o taa'i 'aki hono fofonga.

KO HA KALAUNI TALATALA 'I HONO 'ULU --> NAU 'ANU Kiate IA + TAA'I IA 'I HONO 'ULU.

I. Luke 22:44 Pea mo'ua ia 'i he mamahi lahi, pea 'āsili ai 'ene lotu fakamātoato: pea ko 'ene tauta'a ko e ta'ata'a na'e tō 'i he tulutā lalahi ki he kelekele.

PEA KO 'ENE TAUTA'A KO E TA'ATA'A NA'E TŌ 'I HE TULUTĀ LALAHI KI HE KELEKELE.

J. Sione 19:34 Ka ko e tokotaha 'oe kau tau, na'a ne hoka'i hono vakavaka 'aki 'ae tao, pea na'e tafe leva mei ai 'ae toto mo e vai.

KO HA TAO NA'E TUI'I AI HONO VAKAVAKA --> PEA NA'E 'ALU LEVA MEI AI 'A E TOTO MO E VAI.

(Ko 'eku ngaahi fakakaukau fakafo'ituitui — lau vakavakai, pea 'ilo na'e fai ia ma'au. Ko e fofonga na'e ngaohi 'aki 'ae ngaahi fetu'u na'e fakakovi'i 'o 'ikai toe 'ilo'i. Ko e tu'a 'oku poupu 'aki 'ae ngaahi me'a kotoa pē na'e mafahi 'i he me'a tā. Ko e nima na'e fakamo'ui 'ae kilia na'e velenga 'aki 'ae ukamea. Na'e hā mai hono ngaahi hui ke lau. Na'e tō e 'a'au 'o hangē ha toto 'i he te'eki ai ke faka'ai ha fa'o 'e taha. Na'e 'ikai fakamālohi'i ia: Na'a Ne foaki mai fiemālie 'a hono tu'a; na'e 'ikai ke Ne fakafufū hono fofonga. Ko e ta'ofi taki taha ko ho'o angahala kuo hilifaki kiate Ia, ko e lavea taki taha ko ho'o hia, ko e tulutā taki taha ko ho'o kau totongi. Pea 'i hono faka'osi, na'e tafe atu e toto mo e vai mei hono vakavaka — ko e toto ke fufulu koe, mo e vai ke fakatanu koe kiate Ia. Ko ia, 'i ho'o tala ke fakatomala pea papitaiso, 'oku 'ikai 'eke ke ke fai ha me'a faingata'a. 'Oku 'eke koe ke ke ma'u, 'i ho'o tu'ulutui, 'ae me'a na'e totongi 'aki 'a e ngaahi me'a kotoa ko ia.)

III. TUI KI HE 'EIKI KO SĪSŪ KALAISI — PEA FAKAHĀ IA 'AKI HO NGUTU

A. Senesi 15:6 Pea na'e tui ia kia Sihova; pea na'e lau ia kiate ia, ko e mā'oni'oni. **[H539 aman ■]**

PEA NA'E TUI IA KIA SIHOVA --> PEA NA'E LAU IA Kiate IA, KO E MĀ'ONI'ONI.

B. Loma 4:3 He 'oku pehē 'e he tohi ko e hā? "Na'e tui 'a 'Epalahame ki he 'Otua, pea na'e lau ia kiate ia ko e mā'oni'oni."

NA'E TUI 'A 'EPALAHAME KI HE 'OTUA --> NA'E LAU IA Kiate IA KO E MĀ'ONI'ONI.

C. Nomipā 21:8 Pea na'e folofola 'a Sihova kia Mōsese, 'o pehē, Ke ke ngaohi ma'au ha ngata fakavela, 'o 'ai ia ki ha 'akau: pea 'e pehē, ko ia kuo 'ūsia, 'oka sio ia ki ai, 'e mo'ui ai ia. (9) Pea na'e ngaohi 'e Mōsese 'ae ngata palasa 'o ne 'ai ia ki he 'akau, pea na'e hoko 'o pehē, kapau kuo 'ūsia ha tangata 'e ha ngata, pea sio ia ki he ngata palasa, na'e mo'ui ia.

PEA 'E PEHĒ, KO IA KUO 'ŪSIA --> 'OKA SIO IA KI AI.

D. Sione 3:14 ¶ Pea hangē na'e hiki hake 'e Mōsese 'ae ngata 'i he toafa, 'e pehē hono hiki 'ae Foha 'oe tangata ki 'olunga: **[G4100 pisteuo ■]** (15) Koe'uhi ko ia kotoa pē 'oku tui kiate ia ke 'oua na'a 'auha ia, kae ma'u 'ae mo'ui ta'engata. (16) ¶ He na'e 'ofa pehē 'ae 'Otua ki māmani, na'a ne foaki hono 'Alo pe taha na'e fakatupu, koe'uhi ko ia kotoa pē 'e tui kiate ia ke 'oua na'a 'auha, kae ma'u 'ae mo'ui ta'engata.

¶ PEA HANGĒ NA'E HIKI HAKE 'E MŌSESE 'AE NGATA 'I HE TOAFA --> 'E PEHĒ HONO HIKI 'AE FOHA 'OE TANGATA KI 'OLUNGA --> KOE'UHI KO IA KOTOA PĒ 'E TUI Kiate IA KE 'OUA NA'A 'AUHA, KAE MA'U 'AE MO'UI TA'ENGATA.

(Ko 'eku ngaahi fakakaukau fakatātutaha — fakatu'u fakataha 'a e ongo me'a ni pea tuku ke na ako'i. 'I he toafa, na'e 'ikai tala ki he kakai na'e mate ke nau ngāue'i ha founa ke ma'u ai ha faito'o. Na'e tala kiate kinautolu ke nau sio, 'i he tui, ki

he me'a na'e hiki hake 'e he 'Otua 'i ha 'akau — pea na'a nau mo'ui. 'Oku pehē 'e Sīsū ko e 'akau ko ia ko e fakatātā ia 'o hono kolosi 'o'ona. Ko e tui ko e sio ia. Kimu'a pea ke fakatomala ha tokotaha mei ha me'a, pe talangofua ki ha me'a, kuo pau ke sio mu'a ia 'aki hono loto kotoa ki he Tokotaha na'e hiki hake, pea falala kiate ia. Pea fakatokanga'i 'a 'Epalahame: na'a ne tui, pea na'e lau ia 'e he 'Otua kiate ia ko e mā'oni'oni — kimu'a 'i he lao, kimu'a 'i ha founga fakalotu. Ko e tui 'a e fu'u kamata'anga 'o e me'a kotoa. Ka vakai ki he vave 'o e hiki 'a e tui ki he talangofua 'i he ngaahi veesi hoko mai — 'i he pō tatau, 'i he houa tatau.)

E. Loma 10:8 Ka 'oku pehē ia ko e hā? “Oku ofi 'ae lea kiate koe, 'i ho ngutu, pea 'i ho loto.” ‘aia ko e lea ‘oe tui, ‘oku mau malanga‘aki; **[G3670 homologue ■]** (9) Koe'uhi kapau te ke fakahā 'aki ho ngutu 'ae 'Eiki ko Sisu, pea ke tui 'i ho loto kuo fokotu'u ia 'e he 'Otua mei he mate, 'e fakamo'ui koe. (10) He 'oku tui 'ae tangata 'aki 'ae loto ki he fakatonuhia; pea 'oku fakahā 'aki 'ae ngutu 'ae fakamo'ui.

FAKAHĀ 'AKI HO NGUTU 'A E 'EIKI KO SISU + TUI 'I HO LOTO NA'E FOKOTU'U HAKE IA 'E HE 'OTUA MEI HE PEKIA --> TE KE MO'UI AI.

F. Loma 10:13 “He ko ia ia 'e ui ki he huaafa 'oe 'Eiki, 'e fakamo'ui ia.”

HE KO IA IA 'E UI KI HE HUAFA 'OE 'EIKI --> 'E FAKAMO'UI IA.

G. Loma 10:17 Ko ia, 'oku mei he fanongo 'ae tui, mo e fanongo mei he folofola 'ae 'Otua.

KO IA, 'OKU MEI HE FANONGO 'AE TUI --> MO E FANONGO MEI HE FOLOFOLA 'AE 'OTUA.

H. Kau 'Aposetolo 16:29 Pea na'e toki ui 'e ia ke 'omi ha maama, pea 'oho ia ki loto, pea ha'u tetetete, 'o fakatōmape'e 'i he 'ao 'o Paula mo Sailosi, **[G4100 pisteuo ■]** (30) 'O ne 'omi 'akinaua kitu'a, mo ne pehē, “Ongo 'eiki, ko e hā te u fai ke u mo'ui ai?” (31) Pea na'a na pehē, “Tui ki he 'Eiki ko Sisu Kalaisi, pea te ke mo'ui, mo ho fale.” (32) Pea ne na lea'aki 'ae folofola 'ae 'Eiki kiate ia, mo kinautolu kotoa pē 'i hono fale. (33) Pea na'a ne 'ave 'akinaua, 'o fufulu hona lavea 'i he feitu'upō pe ko ia; pea na'e papitaiso ia, pea mo hono fale kotoa pē.

'EIKI, KO E HĀ KUO PAU KE U FAI KE FAKAMO'UI AU? --> TUI KI HE 'EIKI KO SĪSŪ KALAISI --> PEA NA'E PAPITAISO LEVA IA, 'IA MO HONO KAINGA KOTOA.

(Ko 'eku ngaahi fakakaukau fakafo'ituitui — 'oku ngata pe 'i he liunga ua 'i he Tohitapu kotoa 'a e 'eke leva 'a e fehu'i tatau ni: 'i he pilisone 'i Filipai, pea 'i Penitekosi 'i he Ngāue 2. Fokotu'u fakataha 'a e ongo tali. Ko e kakai 'i Penitekosi kuo nau fanongo ki mu'a pea nau tui ki mu'a — ko ia na'a nau mamahi 'i honau loto — ko ia na'e kamata ai 'a Pita 'i he sitepu hoko: fakatomala, pea papitaiso. Ko e leki 'oku 'ikai te ne 'ilo ha me'a, ko ia na'e kamata ai 'a Paula 'i he sitepu 'uluaki: tui — pea toki lea'aki kiate ia 'a e folofola 'a e 'Eiki, pea 'i he houa tatau pe 'o e po na'e papitaiso ai 'a e tangata. Ko e kamata'anga 'e ua, ka ko e hala pe 'e taha. Ko e tui 'oku 'ikai ko ha fakafepaki ki he papitaiso, pea ko e papitaiso 'oku 'ikai ko ha fakafepaki ki he tui; ko e tui ko e loto ia 'oku talangofua, pea ko e houa tatau pe 'oku lava ai.)

I. Hepelū 11:6 Ka 'i he ta'ema'u 'ae tui 'oku 'ikai mafai hono fakafiemālie'i: he ko ia 'oku ha'u ki he 'Otua, 'oku totonu ke ne tui 'oku ai ia, pea 'oku ne totongi kiate kinautolu 'oku kumi lahi kiate ia.

'OKA 'IKAI HA TUI 'OKU 'IKAI LAVA KE FAKAHOIFUA Kiate ia --> KO IA 'OKU HA'U KI HE 'OTUA KUO PAU KE NE TUI 'OKU 'IAI IA.

IV. KO E TALI — FAKATOMALA, PAPITAISO, MA'U 'A E LAUMĀLIE MĀ'ONI'ONI

Kau 'Aposetolo 2:38 Pea toki pehē 'e Pita kiate kinautolu, “Fakatomala, pea mou taki taha papitaiso 'i he huaafa 'o Sisu Kalaisi, ke fakamolemole ai 'ae angahala, pea te mou ma'u mo e foaki 'oe Laumālie Mā'oni'oni. **[G859 aphasis ■]** **[G907 baptizo ■]** **[G3340 metanoeo ■]** (39) He ko e tala'ofa eni kiate kimoutolu, mo ho'omou fānau, pea mo kinautolu kotoa pē 'oku mama'o, 'aia kotoa pē 'e ui 'e he 'Eiki ko hotau 'Otua.”

FAKATOMALA + PEPITAISO 'I HE HUAFA 'O SISU KALAISI KE FAKAMOLEMOLE'I 'AE ANGAHALA --> TE MOU MA'U 'AE ME'A'OFA 'OE LAUMĀLIE MĀ'ONI'ONI.

V. FAKATOMALA

A. Kau 'Aposetolo 3:19 ¶ Ko ia ke mou fakatomala, pea liliu, ke fakamolemole ai ho'omou angahala, koe'uhi ke hoko mai 'ae ngaahi 'aho 'oe fakamo'ui mei he 'ao 'oe 'Eiki;

FAKATOMALA + LIU TAFOKI --> KOE'UHI KE TAMATE'I HO'O NGAHI ANGAHALA.

B. Luke 13:3 ‘Oku ou tala kiate kimoutolu, ‘Oku ‘ikai: pea kapau ‘e ‘ikai te mou fakatomala, te mou mala’ia kotoa pē foki.

KAPAU TE MOU ‘IKAI FAKATOMALA --> TE MOU ‘AUHA KOTOA PE ‘I HE TU’UNGA TATAU.

C. 2 Kolinitō 7:10 He ko e mamahi ‘oku taau mo e ‘Otua ‘oku ne langaki ‘ae fakatomala ki he fakamo’ui, ‘e ‘ikai toe fakatomala ai: ka ko e mamahi fakamaama, ‘oku ne langaki ‘ae mate.

HE KO E MAMAHI ‘OKU TAAU MO E ‘OTUA ‘OKU NE LANGAKI ‘AE FAKATOMALA KI HE FAKAMO’UI --> KA KO E MAMAHI FAKAMAAMA, ‘OKU NE LANGAKI ‘AE MATE.

(Ko ‘eku ngaahi fakakaukau fakafo’ituitui — ‘oua na’a mahalo ko ha lea si’i eni, na’e lea ‘aki ‘o taha pē pea ‘osi. Fakatomala, mo e ngaahi lea hangē ko ia, ‘oku ongoongo atu ‘i he Tohitapu kotoa ‘o a’u ki he liunga teau taha uofulu ma ua — fāngofulu mā ono ‘i he Fuakava Motu’a, pea onongofulu mā ono ‘i he Fuakava Fo’ou. Mei he kau palōfita na’e kalanga tafoki, tafoki, ki he tangi ‘a Sione fakatomala, ki he ‘Eiki tonu ‘Ihoia, ki he kau ‘aposestolo, ki he Kalaisi kuo toetu’u ‘i he’ene tohi ki he ngaahi siasi — ‘oku fefeka atu ha ui pē taha mei Senesi ‘o a’u ki he Fakahā: TAFOKI. Na’e ‘ikai ke tuku ‘e he ‘Otua ke ne ui ‘ae kakai ki ai. Pea ‘oku ‘ikai lava ha taha ‘o tuku ‘a hono fai.)

VI. PAPITAISO KI HE KALAISI KE FAKAMOLEMOLE’I AI ‘AE NGAHI ANGAHALA

A. Kau ‘Aposestolo 22:16 Pea ko e hā ‘oku ke fakatuai ai? Tu’u, pea ke papitaISO, ‘o fakama’a koe mei ho’o angahala, pea ui ki he huafa ‘oe ‘Eiki.’ **[G907 baptizo ■]**

TU’U HAKE, PEA PAPITAISO, PEA FUFULU HO NGAHI ANGAHALA --> ‘I HO’O UI KI HE HUAFA ‘O E ‘EIKI.

B. Loma 6:4 Pea ko ia, kuo tau tanu fakataha mo ia ‘i he papitaISO ki he mate: koe’uhi ke hangē hono fokotu’u ‘a Kalaisi mei he mate ‘e he mālohi ‘oe tamai, ke pehē foki ‘etau felaka’i ‘i he mo’ui fo’ou.

KUO TANU FAKATAHA MO IA ‘I HE PAPITAISO KI HE MATE --> KE TAU ‘A’EVA FOKI ‘I HA FO’OU ‘O E MO’UI.

C. Kolose 2:12 ‘O tanu mo ia ‘i he papitaISO, ‘aia kuo mou toetu’u ai mo ia ‘i he tui ‘oku mei he ngāue ‘ae ‘Otua, ‘aia kuo ne fokotu’u hake ia mei he pekia.

NA’E TANU FAKATAHA MO IA ‘I HE PAPITAISO --> NA’E TOETU’U FAKATAHA MO IA ‘I HE TUI KI HE NGAUE ‘A E ‘OTUA.

D. 1 Pita 3:21 Pea ko hono tatau mo’oni, ‘aia ko e papitaISO, ‘oku ne fakamo’ui eni ‘akitautolu, (‘ikai ko e si’aki ‘oe ‘uli ‘oe kakano, ka ko e fakamo’oni ‘oe ‘atamai lelei ki he ‘Otua,) ‘i he toetu’u ‘a Sisu Kalaisi:

KO E PAPITAISO ‘OKU NE FAKAMO’UI EKITAUTOLU = KO E FAKAMO’ONI ‘OE ‘ATAMAI LELEI KI HE ‘OTUA.

(Ko ‘eku ngaahi fakakaukau fakafo’ituitui — ‘oku ‘ikai ko e vai ‘oku fakamo’ui. Ko e talia ‘o e konisēnisi lelei ki he ‘Otua: ko e toto kuo ‘ai ki he konisēnisi ‘i he talangofua ‘o e papitaISO, pea mo e tokotaha kuo fokotu’u hake ki he mo’ui fo’ou.)

2 Tu’i 5:10 Pea na’e fekau atu ‘e ‘Ilaisa ha tangata fekau kiate ia, ‘o pehē, “‘Alu ‘o kaukau ‘i Sioatani ke liunga fitu, pea ‘e toe hoko mai ho kakano kiate koe, pea te ke ma’a ai.” **[H2891 taher ■]**

OU KAI FUFULU KOE ‘I SIOATANE TU’O FITU --> ‘E TOE FO’I HO KAKANO, PEA TE KE MA’A.

2 Tu’i 5:13 Pea na’e fakaofi atu ‘a ‘ene kau tamaio’eiki kiate ia, mo nau lea kiate ia, ‘o pehē, “‘Eku tamai, ka ne tala ‘e he palōfita ke ke fai ha me’a lahi, ‘ikai kuo ke fai ia? Kae mu’a hake eni, ‘a ‘ene pehē mai kiate koe, ‘Kaukau, pea te ke ma’a ai?”

KAPAU NA’E FEKAU KOE ‘E HE PALŌFITA KE KE FAI HA ME’A LAHI, ‘IKAI TE KE FAI IA? --> ‘E FE’UNGA HONO LAHI ANGE, ‘I HONO PEHĒ MAI, FUFULU, PEA KE MA’A?

2 Tu’i 5:14 Pea na’a ne toki ‘alu hifo, mo ne kaukau ia ‘o liunga fitu ‘i Sioatani, ‘o hangē ko e lea ‘ae tangata ‘oe ‘Otua: pea na’e toe hoko mai kiate ia ‘a hono kakano, ‘o hangē ko e kakano ‘o ha tamasi’i si’i, pea na’a ne ma’a ai.

PEA NA’A NE TOKI ‘ALU HIFO, MO NE KAUKAU IA ‘O LIUNGA FITU ‘I SIOATANI --> PEA NA’E TOE HOKO MAI Kiate IA ‘A HONO KAKANO, ‘O HANGĒ KO E KAKANO ‘O HA TAMASI’I SI’I, PEA NA’A NE MA’A AI.

(Ko e ngaahi fakakaukau totonu ‘o’oku — ko eni ‘a e mo’oni tatau ‘a ia na’e fakatāta’i ‘i mu’a. Ko Nāamani ko e tangata lahi, pea ko e kilia, pea na’e fekau kiate ia ke ne fai ha me’a iiki: ke ‘alu ‘o kaukau ‘i Sioatane ‘o liunga fitu, pea ke ne ma’a. Na’e ‘ita ia, pea na’e ‘amanaki ki ha fai lahi ‘o e founa, pea na’a ne pehē ‘oku lelei ange ‘ae ngaahi vaitafe ‘o hono fonua ‘o’ona ‘i he ngaahi vai ‘o ‘Isileli — hangē pē ko e kei tūkia ‘ae kakai ‘i he fekau faingofua pehē. Ka na’e ‘ikai ko e vai ‘o Sioatane na’e fakamo’ui ia; ko hono talangofua ‘ae folofola ‘ae ‘Otua ‘i he vai na’e fakahingoa ‘e he ‘Otua. Na’a ne ‘alu hifo ‘o unu ‘o liunga fitu, pea na’e toe foki mai hono kili ‘o hangē ko e kili ‘o ha TAMASI’I IIKI. Ko e founa ia ‘oku toe fanau’i ai

ha taha: 'oku 'ikai 'i ha feinga lahi 'a'ana, kae 'i he'ene 'alu hifo 'i he talangofua, pea toe hopo hake ko ha tamasi'i fo'ou, pea ma'a.)

E. Ma'ake 16:16 Ko ia ia 'e tui mo papitaiso, 'e mo'ui; ka ko ia ia 'e 'ikai tui, 'e mala'ia. **[G907 baptizo ■]**
KO IA 'OKU TUI PEA PAPITAISO --> 'E FAKAMO'UI.

F. Sione 3:5 Pea pehē 'e Sisu, "Ko e mo'oni, ko e mo'oni, 'oku ou tala kiate koe, Kapau 'e 'ikai fanau'i 'ae tangata 'i he vai pea mo e Laumālie, 'e 'ikai 'aupito fa'a hū ia ki he pule'anga 'oe 'Otua.
[G1080 gennao ■]

KAPAU 'E 'IKAI FANAU'I 'AE TANGATA 'I HE VAI PEA MO E LAUMĀLIE --> 'E 'IKAI 'AUPITO FA'A HŪ IA KI HE PULE'ANGA 'OE 'OTUA.

G. Kaletia 3:27 He ko kimoutolu kotoa pē kuo papitaiso kia Kalaisi, kuo mou 'ai 'a Kalaisi.
[G907 baptizo ■]

HE KO KIMOUTOLU KOTOA PĒ KUO PAPITAISO KIA KALAISI --> KUO MOU 'AI 'A KALAISI.

H. Taitusi 3:4 Kae hili hono fakahā mai 'ae angalelei mo e 'alo'ofa 'ae 'Otua, ko hotau Fakamo'ui, ki he tangata, (5) Na'e 'ikai 'i he ngaahi ngaue 'oe mā'oni'oni na'a tau fai, kae fakatatau mo 'ene 'ofa mata'ata'atā pe, kuo ne fakamo'ui 'akitautolu, 'i he fufulu 'oe fakatupu fo'ou, mo e fakafo'ou 'e he Laumālie Mā'oni'oni;

NA'E HĀ MAI 'A E 'ANGA'OFA MO E 'OFA 'A E 'OTUA KO HOTAU FAKAMO'UI --> 'IKAI 'I HE NGAUE MĀ'ONI'ONI --> 'O FAKATATAU KI HE'ENE 'ALOFA NA'A NE FAKAMO'UI KITAUTOLU, 'I HE FUFULU 'O E FAKAFO'OU.

I. 'Efesō 2:8 He 'oku mou mo'ui 'i he 'ofa pe 'i he tui; pea 'oku 'ikai meiate kimoutolu ia: ka ko e foaki 'ae 'Otua: **[G5485 charis ■]** (9) 'Oku 'ikai 'i he ngaahi ngāue, telia na'a polepole ai ha tangata. (10) He ko 'ene ngāue 'akitautolu, kuo fakatupu 'ia Kalaisi Sisu ki he ngaahi ngāue lelei, 'aia kuo tomu'a tu'utu'uni 'e he 'Otua ke 'a'eva ai 'akitautolu.

'I HE 'OFA KUO FAKAMO'UI AI KIMOUTOLU 'I HE TUI = KO E ME'A'OFA 'A E 'OTUA --> KA 'IKAI MEI HE NGAUE, TELIA NA'A POLEPOLE HA TAHA --> KO KITAUTOLU KO 'ENE NGAOHI, KUO FAKATUPU 'IA KALAISI SISU KI HE NGAUE LELEI.

(Ko 'eku ngaahi fakakaukau fakafo'ituitui — puke fakataha 'a e mo'oni ni 'e ua, pea 'oku 'ikai ha fekuki 'i honau vaha'a. Ko e 'aloofa 'a e me'a'ofa; ko e tui 'oku ne ma'u ia; pea ko e papitaiso 'oku 'ikai ko ha ngaue 'oku ma'u ai ha me'a, 'o hangē pē na'e 'ikai ke ma'u 'e Naamani hono fakamo'ui 'aki 'ene 'alu hifo 'i he vaitafe, pe ko kinautolu na'e mate na'e 'ikai ke ma'u 'enau mo'ui 'aki 'enau sio ki he gata palasa. Na'e tokonaki 'e he 'Otua 'a e me'a kotoa; ko e tangata pē 'oku talangofua mo ma'u. Ko e tangata 'oku hoko hake mei he vai 'oku 'ikai ha me'a ke ne polepole ai — na'e tanu ia, pea na'e fokotu'u hake ia 'e he 'Otua. Na'e lea'aki 'i 'olunga 'o kau ki he 1 Pita 3:21, pea 'oku mo'oni foki mo 'i heni: 'oku 'ikai ko e vai, pea 'oku 'ikai ko e ngaahi ngaue 'a hotau nima tonu. Ko e 'aloofa ia, 'oku ma'u 'i he talangofua 'o e tui. Pea 'oku fakahā 'e he veesi hoko atu pē 'a e 'uhinga 'o e ngaahi ngaue: 'oku 'ikai ko e tefito'i tu'unga 'o e fakamo'ui, ka ko hono fua — ko kinautolu ko e ngaue fakafo'ituitui 'a e 'Otua, kuo ngaohi fo'ou 'ia Kalaisi Sisu koe'uhi ke tau 'a'eva 'i he ngaahi ngaue lelei kuo ne teuteu ki mu'a ma'atautolu. 'Oku 'ikai ha taha 'oku talangofua ki he fekau kuo ne ma'u 'aki 'a e me'a'ofa, pea 'oku 'ikai ha taha 'oku ne ui ia ko ha ma'u 'aki kuo ne mahino 'i 'a e fekau.)

J. 1 Timote 1:13 A au na'aku lau'ikovi'i ia 'i mu'a, mo fakatanga'i, mo fai kovi: ka na'aku ma'u 'ae 'alo'ofa, he na'aku ta'etui ko e fai 'i he ta'e'ilo.

KO HA TANGATA KAPE + KO HA TOKOTAHA FAKATANGA + FAKAMAMAHI --> KA NA'E MA'U 'E AU 'A E 'ALO'OFA.

(Ko hoku ngaahi fakakaukau fakafo'ituitui — fakatokanga'i ai KO HAI na'e fakamolemole'i honau ngaahi angahala 'i he talangofua ko 'eni. Na'e fakatanga'i 'e Saula 'o Tasusi 'a e hala 'o Kalaisi 'o a'u ki he mate. Na'a ne puke 'a e kau tangata mo e kau fefine 'o toho kinautolu ki he pilisone, ko ha tokotaha lea kovi mo ha fakatanga'i kakai 'o e 'Otua. Na'e fetaulaki 'a e 'Eiki tonu mo ia 'i he hala, ne ne taa'i ia ke tō ki lalo, pea lea kiate ia mei he langi. Ka NEONGO ia, 'i he 'aho tolu ki mui, na'e fekau'i 'a 'Ananaiasi ke ne pehē: tu'u hake, pea papitaiso, pea fufulu 'o mole ho ngaahi angahala, 'i ho'o ui ki he huafa 'o e 'Eiki. Kapau na'e 'ikai fufulu 'o mole 'a e ngaahi angahala 'a Saula 'e he maama 'i he hala ki Tamasiko, ka na'e fufulu 'o mole ia 'e he vai 'o e talangofua, 'oku 'ikai ke totonu ke fakakaukau ha taha 'e taha 'oku 'i ai ha founga faingofua ange ke to'o ai 'a hono ngaahi angahala 'iate ia 'i he founga na'e foaki 'e he 'Otua ki he tokotaha angahala lahi taha.)

VII. MA'U 'AE ME'A'OFA 'OE LAUMĀLIE MĀ'ONI'ONI

A. Kau 'Aposetolo 19:5 Pea 'i he nau fanongo eni na'a nau papitaiso 'i he huafa 'oe 'Eiki ko Sisu. (6) Pea kuo hilifaki 'ae nima 'o Paula kiate kinautolu, pea hoko kiate kinautolu 'ae Laumālie Mā'oni'oni; pea

na'a nau lea'aki 'ae lea kehekehe, mo nau kikite.

PAPITAISO 'I HE HUAFI 'O E 'EIKI KO SĪSŪ --> NA'E HA'U HIFO 'A E LAUMĀLIE MĀ'ONI'ONI KIATE KINAUTOLU.

B. Loma 8:9 Ka 'oku 'ikai 'i he kakano 'akimoutolu, ka 'i he Laumālie, 'o kapau 'oku nofo'ia 'akimoutolu 'e he Laumālie 'oe 'Otua. Pea ko eni, kapau 'oku 'ikai ma'u 'e ha tangata 'ae Laumālie 'o Kalaisi, 'oku 'ikai 'a'ana ia.

KAPAU 'OKU 'IKAI 'IA HA TANGATA 'AE LAUMĀLIE 'O KALAISI --> 'OKU 'IKAI 'O'ONA IA.

C. Kau 'Aposetolo 2:39 He ko e tala'ofa eni kiate kimoutolu, mo ho'omou fānau, pea mo kinautolu kotoa pē 'oku mama'o, 'aia kotoa pē 'e ui 'e he 'Eiki ko hotau 'Otua."

KO E TALA'OFA KIATE KIMOUTOLU + KI HO'OMOU FĀNAU + KI AKINAUTOLU KOTOA PĒ 'OKU TU'A MAMA'O.

D. 'Efesō 1:13 Mo kimoutolu foki, 'i he hili ho'omou fanongo ki he folofola 'oe mo'oni, ko e ongoongolelei 'o homou fakamo'ui: 'aia foki 'i ho'omou tui, na'e faka'ilonga 'aki 'akimoutolu 'ae Laumālie Mā'oni'oni 'oe tala'ofa, (14) 'Aia ko e fakamo'oni ia 'o hotau tofi'a, kae'oua ke huhu'i 'ae tofi'a kuo fakatau, ke fakaongolelei ai 'ene angalelei.

NAA'IA MOU FAKAMAA'I 'AKI 'A E LAUMĀLIE MĀ'ONI'ONI KO IA 'O E TALA'OFA --> 'AIA KO E ME'A NGOFUA 'O HOTAU TOFI'A.

E. 2 Kolinitō 1:22 'Aia kuo ne faka'ilonga foki 'akitautolu, 'o ne foaki mai 'ae fakamo'oni, ko e Laumālie 'i hotau loto.

'AIA KUO NE FAKA'ILONGA FOKI 'AKITAUTOLU + 'O NE FOAKI MAI 'AE FAKAMO'ONI, KO E LAUMĀLIE 'I HOTAU LOTO.

PĀ FAKA'OSI

'Efesō 4:30 Pea 'oua na'a fakamamahi ki he Laumālie Mā'oni'oni 'oe 'Otua, 'aia kuo sila'i 'aki 'akimoutolu ki he 'aho 'oe huhu'i.

PEA 'OUA NA'A FAKAMAMAHI KI HE LAUMĀLIE MĀ'ONI'ONI 'OE 'OTUA --> 'AIA KUO SILA'I 'AKI 'AKIMOUTOLU KI HE 'AHO 'OE HUHU'I.

(Ko hoku ngaahi fakakaukau fakafo'ituitui — 'oku 'ikai ko e Laumālie Mā'oni'oni ha totongi ki he ni'ihī si'i kuo fili. Ko ia ko e FAKAMAA'I 'o e Tu'i kiate kinautolu 'oku 'o'ona, pea ko e TOTONGI MU'A — ko e kongā 'uluaki 'o e tofi'a kuo totongi 'o faka'osi ki mu'a — koe'uhi ke fakamo'oni 'oku ke 'o'ona kiate ia 'o a'u ki he 'aho 'o e huhu'i. Ko ia 'oku tu'u mahino pē 'a e fehu'i, pea kuo pau ke fai: kuo ke ma'u 'a e Laumālie Mā'oni'oni? He 'oku pehē mahino 'e he folofola: 'ilonga ha taha 'oku 'ikai 'iate ia 'a e Laumālie 'o Kalaisi, 'oku 'ikai 'o'ona ia kiate ia. Ko e tohi ta'e ma'u hano fakamaa'i 'oku 'ikai ko e tohi 'o e Tu'i. Ko e tokotaha ta'e ma'u 'a e Laumālie 'oku te'eki ai ke 'o'ona ia kia Kalaisi. Kumi kiate ia kae 'oua ke ke ma'u ia.)

SIVI AKO

1. Pea 'i he'enau fanongo ki ai, na'e langa honau loto, 'o nau pehē —

- a) Ko e hā 'oku ke tatali ai?
- b) 'E kau tangata mo e kāinga, ko e hā te mau fai?
- c) 'Eiki, ko e hā 'oku totonu ke u fai koe'uhi ke u mo'ui?

2. Fakatomala, pea papitaiso 'a kimoutolu taki taha 'i he huafa 'o Sisu Kalaisi koe'uhi ke —

- a) ko e fakamolemole 'o e ngaahi angahala
- b) ko e tali 'o ha konisēnisi lelei
- c) ko e huhu'i 'o e me'a kuo fakatau

3. Na'a ne ha'u 'o tetetete, 'o ne pehē, 'Eiki, ko e hā te u fai ke u mo'ui ai? Pea nau pehē, Tui ki he 'Eiki ko Sisu Kalaisi. Pea 'i he houa tataau pe 'o e po' ko ia na'a ne —

- a) na'e fakama'u ki he 'aho 'oe huhu'i
- b) na'a ne unu ia 'o fitu 'i Sioatani
- c) na'e papitaiso, 'aia mo hono kakai kotoa, 'i he taimi pē ko ia

4. Na'e fakaū 'e Neamani ia 'o tu'o fitu 'i Sioatani, pea foki mai 'a hono kakano —

- a) 'oka hoko mai 'ae ngaahi taimi 'oe fakafiēmālie
- b) hangē ko e kakano 'o ha valevale iiki, pea na'e ma'a ia
- c) 'i he fufulu 'oe fakafo'ou

5. Ko ia ke mou fakatomala, pea tafoki mai —

- a) koe'uhi ke tāmāte'i homou angahala
- c) te mou 'auha kotoa pē 'o pehē
- c) 'oku ngaohi 'ae mate 'e he mamahi 'oe māmani

6. Kapau 'oku 'ikai ma'u 'e ha tangata 'ae Laumālie 'o Kalaisi —

- a) kuo fakama'u ia ki he 'aho 'oe huhu'i
- b) 'oku 'ikai lava ke ne hū ki he pule'anga 'oe 'Otua
- c) 'oku 'ikai 'o'ona ia

7. Kiate ia na'e 'ofa 'iate kitautolu, pea ne fufulu kitautolu mei he'etau ngaahi angahala —

- a) 'i he vai 'o Sioatane
- b) 'i hono toto 'o'ona
- c) 'i he folofola 'a e 'Otua

TALI TOTONU: 1-b · 2-a · 3-c · 4-b · 5-a · 6-c · 7-b

'E LAHI HONO VAHEVAHE 'O E AKO KO 'ENI

HALA KEHE — KALĀTIA 3:27 ("PAPITAISO KI KALAIISI") 'OKU FAKAAVA AI KI HE HAKO 'O 'EPALAHAME: "PEA KAPAU 'OKU MOU 'O KALAIISI, 'OKU MOU HOKO AI KO E HAKO 'O 'EPALAHAME, MO E NGAAGHI HOKO 'O FAKATATAU KI HE TALA'OFA" (KALĀTIA 3:29).

HALA KEHE — 'EFESO 1:14 ("KO E FAKAMO'ONI 'O E LAUMĀLIE") 'OKU FAKAAVA AI KI HE HUHU'I 'O E KOLOA NA'E FAKATAU'I — 'A E TOFI'A TONU, MO E 'AHO 'E TOTONGI KAKATO AI 'A E PA'ANGA MU'OMU'A.

LEA MĀHINO FAKAKALESI

“tui” — G4100 pisteuo — ke ma'u 'ae tui; ke falala; ke tuku atu ki ai

Tui ki he 'Eiki ko Sisu Kalaisi, pea te ke mo'ui ai — ko e tui 'i he loto, 'i he te'eki ai ke fai ha founa.

“fakahā” — G3670 homologeo — ke lea tatau; ke fakahā fakahangatonu

'Oku fai 'ae fakahā 'aki 'ae ngutu ki he fakamo'ui.

“Fakatomala” — G3340 metanoeo — ke liliu 'a e loto; ke fakatomala

Ko e liliu 'oku kamata'aki ia — 'oku 'ikai ko e mamahi pē, ka ko e loto kuo fakafo'ou ki he 'Otua.

“Papitaiso” — G907 baptizo — ke fanofano; ke fu'u toka ki lalo he vai pea toe fokotu'u hake

Ko e 'uluaki ngāue 'oe talangofua: nau tanu fakataha mo ia, pea fokotu'u hake ke 'eve'eva 'i he mo'ui fo'ou.

“fufulu” — G3068 louo — ke kaukau; ke fufulu 'a e sino kotoa

Na'a ne fufulu 'akitautolu mei he'etau ngaahi angahala 'i hono toto 'o'ona.

“Fakamolemole” — G859 aphasis — ko ha fekau atu; ko ha tukuange; fakamolemole

Papitaiso 'i he huafa 'o Sisu Kalaisi KOE'UHI KE fakamolemole ai 'ae ngaahi angahala — 'ae ngaahi angahala kuo hili kuo fekau ke mavahe.

“fanau'i” — G1080 gennao — ke fakatupu; ke fanau'i

Kapau 'e 'ikai fanau'i ha tangata 'i he vai mo e Laumālie, 'e 'ikai lava ke ne hū ki he pule'anga 'o e 'Otua.

“alo'ofa” — G5485 charis — 'ofa; ko e me'a'ofa ta'etotongi

Ko e me'a 'i he 'alo'ofa kuo mou mo'ui ai 'i he tui — ko e foaki ia 'a e 'Otua.

NGAAHI LEA MĀHU'INGA FAKAHEPELŪ

“tui” — H539 aman — ke falala; ke tu'u ma'u; ke faitōnunga — ko e aka ia 'o e lea ko e "āmeni"

Na'e tui 'a 'Epalahame ki he 'Eiki; pea na'e lau ia kiate ia ko e mā'oni'oni.

“ma'a” — H2891 *taher* — ke ma'a; ke haohaoa

Kaukau, pea ke ma'a — na'e foki mai 'a e kakano 'o Neamani 'o hangē ko e kakano 'o ha ki'i tama iiki.

“fakamo'ui” — H7495 *rapha* — ke fakamo'ui; ke fakakakato

Pea kuo fakamo'ui kitautolu 'i hono ngaahi tā.

SOURCES & CREDITS

Scripture: Revised West Version (Public Domain) — a redistributable edition, looked up exactly and never machine-translated.

Alternate chapter/verse numbering reconciled with STEP Bible TVTMS (CC BY 4.0).

Strong's numbering & original-language data: OpenScriptures Hebrew Bible (CC BY 4.0); STEP Bible.org — TAHOT/TAGNT/TBESH/TBESG (CC BY 4.0);

Robinson-Pierpont Byzantine Majority Text (Public Domain); Strong's dictionary, 1890 (Public Domain).

Typography: Google Noto fonts (SIL Open Font License 1.1).

© SEE MORE JESUS · wanttoseemore.com — shared under Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0).